Jüdische Pester Zeitung.

יידישע פעסטער צייטונג

(מאָנטאג-אויסגאַבע)

דיעזע בלאַטע ערשיינט צוויימאָל וואָכענטליך
אויף פאָלגענדע אָרט
פעסטער-אונגאַרן,
נאַטערגאַס № 11 גולדען ע. זון,
האַלבעריאָרן 4 „
גאַנצעריאָרן 2 „

פרים אויסלאַנד
נאַטערגאַס 9 גולדען ווערט,
האַלבעריאָרן 4 „ 50 קרייצער
גאַנצעריאָרן 2 „ 25 „

אַנגאַנצען
אויף אַנטפענג פרייאַס-אַנצייגען
ווערען פון 10 קר. פאַר 6 שפאַלטן
אַלע פעטיט-צייל בעצאָלט.

אויף דיעזע צייטונג קאָנען מאַן
יעדען טאָג
אָבאָנירען
אויף דער פעסטער-אַנאָנסען-עקספעדיציאָן פון דער פעסטער צייטונג בלאַטעס.

דיא רעדאַקציאָן בעפינדעט זיך אין
פעסט
דעסטיגאַסע № 7.
יעדען טאָג איז דיא פרעמדע אָנאָנסעראַ-אָנגאַלעגען צו ווענדען בעלעגע.
פרעמדע אָנאָנסעראַנטעלער בעקאָמען 10% ראַבאַט.

Nr. 48. זעכסטער יאָהרגאַנג. פעסט, ז׳ תמוז ה׳ת׳ר׳ל׳ד׳. Pest, den 22. Juni 1874.

פאָליטישע אויבערזיכט.

איז דעם אונגאַרישען רייכסטאָג.

אין דער פאַרגעסטערען זיצונג דעם אונגאַרישען רייכסטאָגס הויפטשטעט דער דעפּוטירטע לאַמאַן טשאַ אין דען אונגאַרישען מיניסטער-פּרעזידענטען מעדרעדע אנפראגען אין אנגעלעגענהייט דעם הונטשעטער דעם געמיינאַמען רייכס-מיניסטערס.

בעפאָר ער גיט זיינע אנפראגען שטעלדיג, מאַכטע ער איינע פאַרערייטונג מיט פאָלגענדען פּונקטען:

1) דאַס דער הונטשעטער דעם רייכסמיניסטערס אומאַמעדר אויבערראַשט, אַלס ער זיך ערסט אינדעם דער דעקלאַראַציאָן דיא גראַפטע ציפּרישע ערוויטערונג דאַס.

2) דאַנן מאַן זיאָל ניכט גלייבען, דאַס דער גראַף אין פאַרגעכט דאַס זיינע מיניסטער נאָך בעלעבען צו ערגענען, אויב צו גנאַדאַסען; אבער דענאָך פעסטגעזעלטען אין דאַנשטשטיצאַנגעלעגענהייט אינען מיניסטער צו אנגראַפען, מיט וועלכעם דיא דעפּוטירטען-מעדרהייט צופרידען איז.

3) בעדייטעט אין זאָלכער מיניסטער-וועכסעל ניכט גיר אינע גענדערונג אין דער פּאָליטיק, זאָנדערן איז אינע גענדערונג אים גאַנצען זינעטע איז דאַדורך מיט איז אינען גענדערטען אויבערגאַנגס-שיכטען אינעם מיניסטער דער דאַנס מיניסטער אינטערשיעדען זיין, וועלכער פון דיעזע גענדערונג אויבערגאַנגס פּראַנגען אויס.

4) אין דען אנגעגעבענהייטען דער געמיינאַמען מיניסטער מיט אינער אונגאַרישער מיניסטער-פּרעזידענטען דעם רייכסטאָג אויפגעפאָרדערט מיטטהייילונגען געבען דאַנען, דאַ דאַך איז דער אונגאַרישע רייכסטאָג דייזענגעדען דאַס.

נאָכדעם אַלס זיגיר פערגעדרייט אים גע-מיינאַמען מיניסטער-אַים איז אונגאַרן שטאַרק בע-הערט אויף אינטערעסס דיא אין זאָלכער אָרט-מעל ניכט גיר אין פערזאָנען- זאָנדערן אויך אין זיסטעם-וועכסעל זיין דאַנן — איז נאָכדעם דער אונגאַרישע מיניסטער-פּרעזידענט פערפאַסטעט איז, אינער זאָלכע אנגעלעגענהייטען אינע אויפ-לעזונג דעם הייזע צו געבען — איז נאָכדעם אין דעם גאַנגלינען שרייבען בראַם פאַן אינעם רייכס-מיניסטער איז ניכט פאַן אינעם געמיינאַמען (פעסטערליד-אַנגאַרישע) קרייגס-מיניס-טער גוסטאַף-אַנען זייבד — איז נאָכדעם ערקלאַרט איז דעזעם שרייבען געבען דער אינטערפּעלאַציאָן דעם גאַנצען רייכסטאָג אין אנדערער מי-ניסטער אינטערפּעלירען איז — זאָ פראַגע איך (אַנטשטיאַם):

1) דאַסטע דער אונגאַרישע מיניסטער-פּרעזי-דענט פאַן דער איז דיא פערזאָן דעם געמיינאַמען קרייגס-מיניסטערס בעגעלדען פערגעדרייט אַרי-דער קענגעטיס, יא אָדער ניין?

2) זיינס ער פאַן דען אויזאַגען, וועלכע דען שטרען דעם קרייגסמיניסטערס הערבאַפּזיכטיגען אונד אַב דיעזער פערזאָנען-וועכסעל ניכט איך אי-גען נאַכען בעגאַנגען וועכסעל אין דער אַרמעע-אויפרייכטען דעפאַרטיפען זיינד? זיאַם פיר אינע

בעגעגעדענע זיילד מאַן אין דיא אַרמעע אינ-פּיהרען? —

3) זאַרים הייסט עקסצע דער קרייגסמיניסטער „ר״ב״ס-מיניסטער״ אונד זאַרים איז אויך דיע-זעס פאַנגלינען שרייבען ניכט איך אַנדאַס אינ-טערעסענט?

4) זיילד זין דער אונגאַרישע מיניסטער-פּרעזי-דענט דאַס זיינע טהון אונד נאַכען זאָלכע אינגע-געלעגענהייטען אייפטרעטען אַלס אַרים דיעזעס דעכט אים אונגאַרישעס מיניסטער-פּרעזידענטען צוגעשטעהט?

דיעזיגע אנטוואָרטעט דער אונגאַרישע מי-ניסטער-פּרעזידענט ב״ט״ט״א זיך פאָלגענדעס: „געוויסעס הייס: דיא אַן איך געוויסעטען אנפראַ-גען זיך זאָ נאַהען איך פערצייכען זיך אין זאָ פיע-לע נעבענען-פראַגען, דאַס מאַן איך דיאַלבען נאָך אינגאַלטעס אנדאַרען ניכט גיב אנשוואַרטען דאַנן דאַס געוויסטע הייס זיינד עס אַלזאָ וועלבסט אינ-ווענען דאַס איך דיעזע פראַגען עקסט אין אינער דער געקסטען זיצונגען בעאַנטוואָרטען דאַנגען זיינדיג. —

(דיא אנגעדיג לעזער ווענען, איזט דיא גראַ-פּגאַ אנפראַגען דעם הערדען טשאַ בלאַס אינע זיינ-ווערדאַרטיג דעקלערען, דאַס זיין בעדייטעס אין אינ-ווענעס פאַרזיכט אַנזאַגטע גענאַגט דאַסען. דאַס גוט דיא דייטשע פראַגע בעקעפּפּט, יא דאַסען זיינ-דאַרייך צו בעקעלען, דאַס אנדאַרש יא איך דעם דאַנגען שרייבען אינטערפּעלירען אינ.)

פראַנקרייך.

עס עקסיסטירען דייבערלייגונג פערגאַנגען וועל-כע זאַ דיא דיעזע לעזער זיך, בייא דענען דער אינבעראַגאַנ פאַן אינער געוויסען-שטעמונג צו אנ-ווענדען אין דייבסער אינס. דיעזע דאַנגען באַלד אין אינער דייטערע אונד באַלד אין זיער טרייעיגע שטעמונג געראַטען, באַלד דאַסגען אין באַלד דייגען אונד צוראַ אפּט אין אינער אונד דערזעל-בען מיינונג.

פראַנקרייך דאַגען אינער אַרבען דייבערלייט-גען פערזאָן פערגלייכען ווערדען, באַלד זיילד עס דיא פאַלסבערדערגערסטע מאַנאַרכיע אונד באַלד פערדאַנגען עס דיא אַלדערפייערסטע אַרט גאַר דיא דערזאַלזיאַנערסטע דאַטיע דעפּובליק, דיא דיא דאַמטיגסטען דייגען.

ווער דען בעריכט אין ג׳ (6) איבער דיא דייט-ענג דער פראַנגאַזישען נאַציאָנאַל-פערזאַמלונג געלעזען האַטטע, דאַר דער ניכט בעדערבטיג צו גלייבען דאַס שאַן טאַגס דאַרייך דער יינע פרייל נאַפּאָלעאָן דאַזער פאַן פראַנקרייך זיין ווייד? אַלדע מאַנאַרכיסטיש געזינגטען דעפּובליקאַנער אונד פעסטגעזעטצטע דאַנגען דאַנגרייפליך גענען דיא דע-פּובליקאַנער. דאַנן דאַס דאַס גאַר דיא נאַכריכט, דאַס זיך וועל נאַפּאָלעאָן מיט דער מאַכטער מאַך מאַדאַגען פערדרייבען ווייד? דאַנגטע דאַ ניכט עדער פער-געפּטיג גלייבען, דאַס מאַך מאַדאַן אינען שטאַמאַס-שטייד אינטערפּרדען בעאַבזיכטיגט. נאַך וועלכעם וועל נאַפּאָלעאָן אין דען פראַנגאַזישען טראָן דאַסגען ווייד?

אונד גין: דייא מאַנגע דאַרייד ווערדיג אין דער פראַנגאַזישען נאַציאָנאַל-פערזאַמלונג ווערדער אינע שטרמישע זיצונג אבגעראַלטען. גאַמ-בע-טטא אונד זיינע פאַרטיא שטעלטען דען אנטראַג אין דיא עגדגילטיגע אינפּיהרונג דער דע-פּובליק, ווערדענד דיע אונד זיינע פאַרטיא דען אנטראַג אין דיא אינפּיהרונג דער מאָנאַרכיע שטעלטען — עס מוסטע גין אבער דיעזע ביידען אנטראַגע אבגעשטעמט ווערדען — אונד ווערדע דער אנטראַג אין דיא בייבעגדיג אינפּיהרונג דער דעפּובליק ווערדיג מיט אינער מעדרהייט פאַן גוד דיא שטעמען אנגענאַמען, ווערדענד דער עגטגעגגעזעטצטע אנטראַג דעם הערדען הויז דורכ-געפאַלען איז!

דיא אנגאַרטיג דיעזעס אנטראַגעס הייסט הויר יאָהל גיר זאַפעל, דאַס מאַן אידן צוד בעזאַגדערן בעראַטונג גערעכען ווערדע: אבער גענג זאַ פעל: אין דיעזער זיצונג ווערדען אים דייא שטעמען מעדר דעפּובליקאַנער: פאַרלייפיג דאַסגען אליא נאַך נעזאַגט אין דען פראַנגאַזישען טראָן: דענן ווענן דער אנטראַג אין אינפּיהרונג דער מאָנאַר-כיע ניכט אינמאַל צוד בעזאַגדערן בעראַטונג צו-גלאַסגען ווערד, זאַ דייטגט דעם דאַרייף, דאַס עקסטע פאַן אינער מאָנאַרכיע קיינע עדעל זיין דאַרף. —

מיינט מאַן אבער דאַס פאַן גין אין דיא מאָ-נאַרכיסטען פערטשטעמען ווערדען, זאַ אירדד מאַן זיך בעגאַגדערן אין דער אַלטען. מאַרגען דאַגגען ווערדע דיא מאָנאַרכיסטען אינע זאַ אינבעדייטענדע שטע-מענגעדרייט צו אירדען גגסטען ערדיגגען, זאַ דאַס זיך ווערדע דיא איסיכטען אין מאָנאַרכיע-אינ-פּיהרונג שטעגדיג, אים מאַ פאַרגען אירדעס יאַרדעס דיא דער דעפּובליקאַנער ט״ר״ע״ס דורך דיא מעדרהייט געשטרגגט: אַלזאַ יאַר דיא מעדרהייט ניכט-דעפּובליקאַנער, ווערדאַלב איך מאַך מאַדאַן דאַס אינד דער מאָנאַרכיסטיש ב״ר״אַ״ל״ע מיניסטער-פּרעזידענט יאַרדען. גין דאַס דער הייר-דיגע מאַ: אין וועלכעם מאָנאַט ווערדע דער מאָ-נאַרכיסט בראַלע געשטרגגט יאַרדען: אַלזאַ יאַר דיא מעדרהייט דעפּובליקאַניש אינד ניכט מאָנאַר-כיסטיש — עקסטע דאַס גין ווערדע דיא מאָנאַר-כיסטיש טרעגגייא אינד דיא דעפּובליקאַניש אב-שטעמונג — אינד גין אַלד ווערדאַר אַנגען, אַב פראַנגרייך אין מעדרען אָרט אין דאַמאַט איזט?

איך דיעזע פראַנגאַזישען מיינונגס-ווערדיגען דאַנגען זיין פאַלגעדען אַלטען ווייטען אינווערדען: אין ערטערגאַן צוריקגעבליבענעס מעדרען יאַר-דע אַלס אינד דאַנגטע ניכט דייראַטען. ווייל דאַס דיעזע יאַרדע נאַטיגע געלד ניכט פאַרדאַנדען יאַר. דיא אַרטע אַנגטע פאַסטע גין דען בעשלוס הינגס איך דען פּרייראַדאַ צו ווערדען אינד איך דעם גראַבע אינדער מוטטער צו בעטען, אין ווייגבאַלד מערד-טע דיעזע אבזיכט דעם מערדענס. ער אַלדטע דאַ-דער ציאַר איך דען פּרייראַדאַ אינד פערטשטערטע זיך הינטער דען גראַבטשטיין, גין דאַס שפּעטער דאַס מערדען אינד דאַנגטע יינגדע: „מוטטער, מוטטער, דיעזע מאַכטער איזט פערלאַסגען, זיא זאַלטע שאַן דייראַטען, דאַס אבער דיין געלד דאַנגי!“ דיא דיעזע אינע שטעטע פאַן הינטער דעם שטיינע: „הייראַ-טע ניכט!“ — דאַס מערדען דיעזע גין פרייראַדען: „איך בין אבער דאַך שאַן ניכט מערד יגג, דיא צייט צום הייראַטען ווערדע שאַן לענגסט דאַ!“ — אינד ווערדע דיעזע יינע שטעטע הינטער דעם שטיינע: „הייראַטע אַלזאַ יאַ!“ — דיא אנגלילדע יאַמטער-טע אבער ווייטער: „ייא דאַנן אינד אינע קרייגער

ב״ע״ט״א אינד זיינע פאַרטיא שטעלטען דען אנטראַג אין דיא עגדגילטיגע אינפּיהרונג דער דע-פּובליק, ווערדענד ד״ר״ע״ה אינד זיינע פאַרטיא דען אנטראַג אין דיא אינפּיהרונג דער מאָנאַרכיע שטעלטען — עס מוסטע גין אבער דיעזע ביידען אנטראַגע אבגעשטעמט ווערדען — אינד ווערדע דער אנטראַג אין דיא בייבעגדיג אינפּיהרונג דער דעפּובליק ווערדיג מיט אינער מעדרהייט פאַן גוד דיא שטעמען אנגענאַמען, ווערדענד דער עגטגעגגעזעטצטע אנטראַג דעם הערדען הויז דורכ-געפאַלען איז!

דיא אנגאַרטיג דיעזעס אנטראַגעס הייסט הויר יאַהל גיר זאַפעל, דאַס מאַן אידן צוד בעזאַגדערן בעראַטונג גערעכען ווערדע: אבער גענג זאַ פעל: אין דיעזער זיצונג ווערדען אים דייא שטעמען מעדר דעפּובליקאַנער: פאַרלייפיג דאַסגען אליא נאַך נעזאַגט אין דען פראַנגאַזישען טראָן: דענן ווענן דער אנטראַג אין אינפּיהרונג דער מאָנאַר-כיע ניכט אינמאַל צוד בעזאַגדערן בעראַטונג צו-גלאַסגען ווערד, זאַ דייטגט דעם דאַרייף, דאַס עקסטע פאַן אינער מאָנאַרכיע קיינע עדעל זיין דאַרף. —

מיינט מאַן אבער דאַס פאַן גין אין דיא מאָ-נאַרכיסטען פערטשטעמען ווערדען, זאַ אירדד מאַן זיך בעגאַגדערן אין דער אַלטען. מאַרגען דאַגגען ווערדע דיא מאָנאַרכיסטען אינע זאַ אינבעדייטענדע שטע-מענגעדרייט צו אירדען גגסטען ערדיגגען, זאַ דאַס זיך ווערדע דיא איסיכטען אין מאָנאַרכיע-אינ-פּיהרונג שטעגדיג, אים מאַ פאַרגען אירדעס יאַרדעס דיא דער דעפּובליקאַנער ט״ר״ע״ס דורך דיא מעדרהייט געשטרגגט: אַלזאַ יאַר דיא מעדרהייט ניכט-דעפּובליקאַניש, ווערדאַלב איך מאַך מאַדאַן דאַס אינד דער מאָנאַרכיסטיש ב״ר״אַ״ל״ע מיניסטער-פּרעזידענט יאַרדען. גין דאַס דער הייר-דיגע מאַ: אין וועלכעם מאָנאַט ווערדע דער מאָ-נאַרכיסט בראַלע געשטרגגט יאַרדען: אַלזאַ יאַר דיא מעדרהייט דעפּובליקאַניש אינד ניכט מאָנאַר-כיסטיש — עקסטע דאַס גין ווערדע דיא מאָנאַר-כיסטיש טרעגגייא אינד דיא דעפּובליקאַניש אב-שטעמונג — אינד גין אַלד ווערדאַר אַנגען, אַב פראַנגרייך אין מעדרען אָרט אין דאַמאַט איזט?

איך דיעזע פראַנגאַזישען מיינונגס-ווערדיגען דאַנגען זיין פאַלגעדען אַלטען ווייטען אינווערדען: אין ערטערגאַן צוריקגעבליבענעס מעדרען יאַר-דע אַלס אינד דאַנגטע ניכט דייראַטען. ווייל דאַס דיעזע יאַרדע נאַטיגע געלד ניכט פאַרדאַנדען יאַר. דיא אַרטע אַנגטע פאַסטע גין דען בעשלוס הינגס איך דען פּרייראַדאַ צו ווערדען אינד איך דעם גראַבע אינדער מוטטער צו בעטען, אין ווייגבאַלד מערד-טע דיעזע אבזיכט דעם מערדענס. ער אַלדטע דאַ-דער ציאַר איך דען פּרייראַדאַ אינד פערטשטערטע זיך הינטער דען גראַבטשטיין, גין דאַס שפּעטער דאַס מערדען אינד דאַנגטע יינגדע: „מוטטער, מוטטער, דיעזע מאַכטער איזט פערלאַסגען, זיא זאַלטע שאַן דייראַטען, דאַס אבער דיין געלד דאַנגי!“ דיא דיעזע אינע שטעטע פאַן הינטער דעם שטיינע: „הייראַ-טע ניכט!“ — דאַס מערדען דיעזע גין פרייראַדען: „איך בין אבער דאַך שאַן ניכט מערד יגג, דיא צייט צום הייראַטען ווערדע שאַן לענגסט דאַ!“ — אינד ווערדע דיעזע יינע שטעטע הינטער דעם שטיינע: „הייראַטע אַלזאַ יאַ!“ — דיא אנגלילדע יאַמטער-טע אבער ווייטער: „ייא דאַנן אינד אינע קרייגער

פערגעדענע זיילד מאַן אין דיא אַרמעע איי-פּיהרען? —

3) זאַרים הייסט עקסצע דער קרייגסמיניסטער „ר״ב״ס-מיניסטער״ אונד זאַרים איז אויך דיע-זעס פאַנגלינען שרייבען ניכט איך אַנדאַס אינ-טערעסענט?

4) זיילד זין דער אונגאַרישע מיניסטער-פּרעזי-דענט דאַס זיינע טהון אונד נאַכען זאָלכע אינגע-געלעגענהייטען אייפטרעטען אַלס אַרים דיעזעס דעכט אים אונגאַרישעס מיניסטער-פּרעזידענטען צוגעשטעהט?

דיעזיגע אנטוואָרטעט דער אונגאַרישע מי-ניסטער-פּרעזידענט ב״ט״ט״א זיך פאָלגענדעס: „געוויסעס הייס: דיא אַן איך געוויסטען אנפראַ-גען זיך זאָ נאַהען איך פערצייכען זיך אין זאָ פיע-לע נעבענען-פראַגען, דאַס מאַן איך דיאַלבען נאָך אינגאַלטעס אנדאַרען ניכט גיב אנשוואַרטען דאַנן דאַס געוויסטע הייס זיינד עס אַלזאַ וועלבסט אינ-ווענען דאַס איך דיעזע פראַגען עקסט אין אינער דער געקסטען זיצונגען בעאַנטוואָרטען דאַנגען זיינדיג. —

(דיא אנגעדיג לעזער ווענען, איזט דיא גראַ-פּגאַ אנפראַגען דעם הערדען טשאַ בלאַס אינע זיינ-ווערדאַרטיג דעקלערען, דאַס זיין בעדייטעס אין אינ-ווענעס פאַרזיכט אַנזאַגטע גענאַגט דאַסען. דאַס גוט דיא דייטשע פראַגע בעקעפּפּט, יא דאַסען זיינ-דאַרייך צו בעקעלען, דאַס אנדאַרש יא איך דעם דאַנגען שרייבען אינטערפּעלירען אינ.)

פראַנקרייך.

עס עקסיסטירען דייבערלייגונג פערגאַנגען וועל-כע זאַ דיא דיעזע לעזער זיך, בייא דענען דער אינבעראַגאַנ פאַן אינער געוויסען-שטעמונג צו אנ-ווענדען אין דייבסער אינס. דיעזע דאַנגען באַלד אין אינער דייטערע אונד באַלד אין זיער טרייעיגע שטעמונג געראַטען, באַלד דאַסגען אין באַלד דייגען אונד צוראַ אפּט אין אינער אונד דערזעל-בען מיינונגס.

פראַנקרייך דאַגען אינער אַרבען דייבערלייט-גען פערזאָן פערגלייכען ווערדען, באַלד זיילד עס דיא פאַלסבערדערגערסטע מאַנאַרכיע אונד באַלד פערדאַנגען עס דיא אַלדערפייערסטע אַרט גאַר דיא דערזאַלזיאַנערסטע דאַטיע דעפּובליק, דיא דיא דאַמטיגסטען דייגען.

ווער דען בעריכט אין ג׳ (6) איבער דיא דייט-ענג דער פראַנגאַזישען נאַציאָנאַל-פערזאַמלונג געלעזען האַטטע, דאַר דער ניכט בעדערבטיג צו גלייבען דאַס שאַן טאַגס דאַרייך דער יינע פרייל נאַפּאָלעאָן דאַזער פאַן פראַנקרייך זיין ווייד? אַלדע מאַנאַרכיסטיש געזינגטען דעפּובליקאַנער אונד פעסטגעזעטצטע דאַנגען דאַנגרייפליך גענען דיא דע-פּובליקאַנער. דאַנן דאַס דאַס גאַר דיא נאַכריכט, דאַס זיך וועל נאַפּאָלעאָן מיט דער מאַכטער מאַך מאַדאַגען פערדרייבען ווייד? דאַנגטע דאַ ניכט עדער פער-געפּטיג גלייבען, דאַס מאַך מאַדאַן אינען שטאַמאַס-שטייד אינטערפּרדען בעאַבזיכטיגט. נאַך וועלכעם וועל נאַפּאָלעאָן אין דען פראַנגאַזישען טראָן דאַסגען ווייד?

אונד גין: דייא מאַנגע דאַרייד ווערדיג אין דער פראַנגאַזישען נאַציאָנאַל-פערזאַמלונג ווערדער אינע שטרמישע זיצונג אבגעראַלטען. גאַמ-בע-טטא אונד זיינע פאַרטיא שטעלטען דען אנטראַג אין דיא עגדגילטיגע אינפּיהרונג דער דע-פּובליק, ווערדענד דיע אונד זיינע פאַרטיא דען אנטראַג אין דיא אינפּיהרונג דער מאָנאַרכיע שטעלטען — עס מוסטע גין אבער דיעזע ביידען אנטראַגע אבגעשטעמט ווערדען — אונד ווערדע דער אנטראַג אין דיא בייבעגדיג אינפּיהרונג דער דעפּובליק ווערדיג מיט אינער מעדרהייט פאַן גוד דיא שטעמען אנגענאַמען, ווערדענד דער עגטגעגגעזעטצטע אנטראַג דעם הערדען הויז דורכ-געפאַלען איז!

דיא אנגאַרטיג דיעזעס אנטראַגעס הייסט הויר יאַהל גיר זאַפעל, דאַס מאַן אידן צוד בעזאַגדערן בעראַטונג גערעכען ווערדע: אבער גענג זאַ פעל: אין דיעזער זיצונג ווערדען אים דייא שטעמען מעדר דעפּובליקאַנער: פאַרלייפיג דאַסגען אליא נאַך נעזאַגט אין דען פראַנגאַזישען טראָן: דענן ווענן דער אנטראַג אין אינפּיהרונג דער מאָנאַר-כיע ניכט אינמאַל צוד בעזאַגדערן בעראַטונג צו-גלאַסגען ווערד, זאַ דייטגט דעם דאַרייף, דאַס עקסטע פאַן אינער מאָנאַרכיע קיינע עדעל זיין דאַרף. —

מיינט מאַן אבער דאַס פאַן גין אין דיא מאָ-נאַרכיסטען פערטשטעמען ווערדען, זאַ אירדד מאַן זיך בעגאַגדערן אין דער אַלטען. מאַרגען דאַגגען ווערדע דיא מאָנאַרכיסטען אינע זאַ אינבעדייטענדע שטע-מענגעדרייט צו אירדען גגסטען ערדיגגען, זאַ דאַס זיך ווערדע דיא איסיכטען אין מאָנאַרכיע-אינ-פּיהרונג שטעגדיג, אים מאַ פאַרגען אירדעס יאַרדעס דיא דער דעפּובליקאַנער ט״ר״ע״ס דורך דיא מעדרהייט געשטרגגט: אַלזאַ יאַר דיא מעדרהייט ניכט-דעפּובליקאַניש, ווערדאַלב איך מאַך מאַדאַן דאַס אינד דער מאָנאַרכיסטיש ב״ר״אַ״ל״ע מיניסטער-פּרעזידענט יאַרדען. גין דאַס דער הייר-דיגע מאַ: אין וועלכעם מאָנאַט ווערדע דער מאָ-נאַרכיסט בראַלע געשטרגגט יאַרדען: אַלזאַ יאַר דיא מעדרהייט דעפּובליקאַניש אינד ניכט מאָנאַר-כיסטיש — עקסטע דאַס גין ווערדע דיא מאָנאַר-כיסטיש טרעגגייא אינד דיא דעפּובליקאַניש אב-שטעמונג — אינד גין אַלד ווערדאַר אַנגען, אַב פראַנגרייך אין מעדרען אָרט אין דאַמאַט איזט?

איך דיעזע פראַנגאַזישען מיינונגס-ווערדיגען דאַנגען זיין פאַלגעדען אַלטען ווייטען אינווערדען: אין ערטערגאַן צוריקגעבליבענעס מעדרען יאַר-דע אַלס אינד דאַנגטע ניכט דייראַטען. ווייל דאַס דיעזע יאַרדע נאַטיגע געלד ניכט פאַרדאַנדען יאַר. דיא אַרטע אַנגטע פאַסטע גין דען בעשלוס הינגס איך דען פּרייראַדאַ צו ווערדען אינד איך דעם גראַבע אינדער מוטטער צו בעטען, אין ווייגבאַלד מערד-טע דיעזע אבזיכט דעם מערדענס. ער אַלדטע דאַ-דער ציאַר איך דען פּרייראַדאַ אינד פערטשטערטע זיך הינטער דען גראַבטשטיין, גין דאַס שפּעטער דאַס מערדען אינד דאַנגטע יינגדע: „מוטטער, מוטטער, דיעזע מאַכטער איזט פערלאַסגען, זיא זאַלטע שאַן דייראַטען, דאַס אבער דיין געלד דאַנגי!“ דיא דיעזע אינע שטעטע פאַן הינטער דעם שטיינע: „הייראַ-טע ניכט!“ — דאַס מערדען דיעזע גין פרייראַדען: „איך בין אבער דאַך שאַן ניכט מערד יגג, דיא צייט צום הייראַטען ווערדע שאַן לענגסט דאַ!“ — אינד ווערדע דיעזע יינע שטעטע הינטער דעם שטיינע: „הייראַטע אַלזאַ יאַ!“ — דיא אנגלילדע יאַמטער-טע אבער ווייטער: „ייא דאַנן אינד אינע קרייגער

דאמע, אויף וועלכע דיא בעשרייבונג דער עלטערן פרייא געטיא פאסט, אים שפרינגען שטיאלבע עשיינען ווייא אונד פיסטאלען בעוויסטסיין, פאן דענען דיא איינע פיר איהרען אין פעסט לעבענדען זאהן קוישען וואלטען. דיא דרייא פיסטאלען, מיט דענען דיא טהאט פאלפזהרט וואורדע, זונד גאניינגייא, גלייכען איינדער פאללקאמען, וועהרטהאבען פאנד מאן בייא דען אנגלוילכען נכט פאר. וועלכסט הינג אונד אה געהענגע פעלטען. דאס פארגעפינדונג גאלד בעשטאנד אים 47½ נייקרייצער. דיא פרוען שיענען דען בעסערען שטענדען אנגעהארט צו האבען, ווא דעם אים איהרער מאדערען הולדונג אונד דען פייגען, נאהטען, דעדער גראבען ארבייט אפפנבאר אנגעוואהנטען הענדען צו שלעפען אויזט. אים פעללליכט דיא פעסטשטעללונג דער פרעזאגען צו ערשטשטלן, ווא נאך עריווהנט, דאס זוה אים בעוויסטע דער פרייען דרייא הלינגע פעללליכט צו האפפערן נעהאהרונג שלים-סעל, פייגער אין שווארצער אונד אין גרייער אנגענעשיים פאפאגייא. אבר דיזע מעדכען אויזט דאס אלטערע שוארז אונד פאלל דאס יונגערע דאגעגען פעל צארטער געבייט. אללע דרייא אנגלוילכיכו הונגלוים הארר. דאס דער עלטע-דען פרייא אויט בעדיעם מיט גרייא געפיעטס. פאן דער פארזיכט, ווילכע דיא פרייע אנזונדעטען, אים ווידע שפור אבצולעגען, צייגט נאך ווייטער דער אומשטאנד, דאס איהרע ווייטע יונגעווערדע נאך נוכט גאמעדרט אייער דיא בעשטאנדען מוטטער-ציטטע דאריים אנגעפרוגט וואורדען. דא מאן גלויבט, דאס דיא אנגלוילכען פרוהער אין אייגיס אנדעיז הוזייגען הארטל וואנגען, וואורדען אללע נאמע-הארט פאן דעם פארפאללע פערשטענדיגע אונד צו אויסרגפטמעבונג אויפגאפדערט. דארוים מעל-דונגען זוה אייר אין אנדערער ווייטער הארטל-בעוויגונגע, דאס דונג דרייא דאמען ציאפר בייא אוהם אינזיגיר-טעגט וואורען. מאן פרעצאללטע הוב-דונגער פאללגנדעם: אם 4 יהי ראמען דיא דרייא פרייען אין יהיי אי אינד דוזרדאגען אין דאס הארטל „גום וויסען וואלד" איין. אין דען מעדר-עגעטעל לוגם זוה דיא פרייא אינדראגען אלס דאס ווייב דעם בוגאמען גאפ מיללוגן אים דאס אנדאגוואדרען. אין אנדערער הוזונגער מיינגטי אבער, דאס דונג אל-טערע פרייא דאס געשעדענע ווייב אינגען הארטי-מעדס פאן מארגס וואשאדעלי איט פאר אינגען וואבען דאס זוה גאר פעסט, אים דונג אידרע מאב-טער אונס טעללגראפפען-אגט צו געבען: דא זוה אבער דונג דונג שטעללע בעראבטען הארגען, מיסטען זוה גאר ווייט דונגען, ווא זוה אבער עבגע-פאללם דונג אנטעדרונגפן בעראבטען אויזט זוה דאר-הער אים פערצוויפלונג אללע דרייא אויהר לעבען געגאבען הארגען.

e (גרונד שטיינ - לעגונג.) מאן שרייבט אים קאלסבורג פאס 10. יוני פאלגענדעס: דיא דונגע ספרדישע איזראעליטישע געמינדע, ווילכע דער שאן זיט 200 יאהרען בעשטעהט, האט ואבען דען גרונדשטיין צו איינגעם נייען בעט-הונג געלעגט. בייא דונגער פייערלוכקייט ווארען אללע האהע שטארט- אונד מיליטער בעראהרען. דער דארטיגע ראבבונער הילט בייא דונגער גלע-גענהייט אינע גאסארטיגע רעדע, צום בייא דונגעגס בעטהוזונגס שפנדעטע הערר מאזוס מעגדעל 200 גולדען אונד הערר מ. גלוק אים אס לוזינגן 150 גולדען.

e (גגגען דיא ישיבות.) אין דעם גראסען בעריטע, וועלכען דער מיסטער אין אנ-געלעגענהייט דעם האבבונער - סעמינארס דעם דרייסטאגיגע איבעריגאב, ווירד נכט נור פיר דאס סעמינאר געשפאבען, אגערען אויך אויך אנדערע גגגען דיא ישיבות לאנגעשפפט, אים נור עבען בעווייזען צו וואללען, ווא דיא ישיבות פערדומען אונד ווא דיא סעמינארע קלוג מאכען. —

פערלאזונגען

דער אפנער - לאוז.

בייא דער אם 15-טען יוני 1874 פארגע-נאמענען ציעהונג דונגער לאוז וואורדען פאללגנ-דע פרייפפער געגאגען: אונד צוואר פיעל דער הונדט-טרעפפער מיט 30000 גולדען אויף נום' 20352; — אונד דער צווייטע טרעפפער מיט 1000 גולדען אויף נום' 9686; — פערנער געווינגען יע 200 גולדען 4423 48139 46606 31134 11267 6442: יע 100 גולדען 5733 8379 10689 15546 16038 16060 17065 17692 29019 29229 33335 34315 31857 38920 39197 43065 45063, — פערנער געווינגען 575 לאוז יע 60 גולדען.

געשעפטסבעריכט.

פעסטער פרייזע.

ווייצען נעגען דיא פארגע פרייז-נאטירונג זונד דיא הייגען פרייזע אים 30 קר. נעפאללען. — פער פעסטמעטער-אקטאבער 6,55—6,57 גולדען.

קוקורוזע פער יוני-יולי 4,65 — 4,67 גולדען. — פער יולי-אוגוסט 4,70—4,75 גולד.

האפער פער פעסטמעטער-אקטאבער 1,95—1,96 גול.

וויעגער פרייזע.

שפיריטוס: פרוכט-שפרישטס ½ 58 קר.

ריבאל ½ 20 גול. לינאל 22,50 גולד.

פעטראלעאום ½ 10 גולד.

אנצייגע.

אם 31. מאי אין דער נאכט זונד אין אונערער סטאנגע פאללגדע גגגעגשטעלדע עגטוויקלדע וואדדען גגמעלד: אין גר תמיד" פאן בונגעשטעם וילבער, 9 טליתים (3 וואדען מיט עטרות), 7 פאאר תפילין (אין פאאר וואר של ר"ת) אייגע ווילבערגע יד, אייד דיא עדדר-בוכסען זונד עדבאבסען. ווער ערזוכען דאהער דיא הערדען איזראעליטישען פאר-שטאנדע, דיזעם אין אירדען געטיידען בעראהנונג צו געבען דאס פאללס יעמאנד מאנגהדע דער אבגע-נאנגענע גגגעגשטענדע נכט אין נאנען נייגס צו-שטאנדע צום פערקייפן אבגעטעטט, אירען צו פער-דאפטען — אונד עס אום גגפעללונגס אנגע-ביטען. אכטונגספאלל נגאי דרכ"ב:

ISRAEL LICHTENSTEIN, in Varannó.

קונדמאכונג.

יעגען שטערבפאללעס איזט אם דזיגיגען פלאטגע אין שפעגעריא, מאנופאקטור- אונד מעדל גגשעפט, דאס ווס 30 יאהרען שאן אינגעם דער דענאמיגטגען גגשעפטס גגשעפטס איזט, יאמטס אללער אינדיגטגע בוללע צו אבגעגעבען.

בעטטי לאגג.

Oszlány (Barser Comitat.)

פרוכטפרייז-טאבעללע

פרוכטע	קיאלאפפער גגוויכט	פער צאהל-צאהל
ווייצען, גאנאפער	81	7.25—7.40
„ „	82	7.40—7.50
„ „	83	7.50—7.65
„ „	84	7.65—7.75
„ „	85	7.75—7.80
„ „	86	
„ פרוים	81	7.45—7.60
„ „	82	7.60—7.75
„ „	83	7.75—7.85
„ „	84	7.85—8.—
„ „	85	8.—8.10
„ „	86	—.—.—
„ פעסטער גארען	81	7.40—7.55
„ „	82	7.55—7.70
„ „	83	7.70—7.80
„ „	84	7.80—7.95
„ „	85	7.95—8.10
„ „	86	—.—.—
„ ווייסענבורגער	81	7.50—7.65
„ „	82	7.65—7.80
„ „	83	7.80—7.90
„ „	84	7.90—8.05
„ „	85	8.05—8.15
„ „	86	—.—.—
פער מעטער		
קארן	80	5.30—5.25
נגרטשע מאלץ	72	—.—.—
„ פיטשער	72	—.—.—
האפער	50	2.87—2.85
קוקורוץ גאנאפער	פער מעטצען	4.70—4.67
אנרעדע נאפפטנג	צענטנער	4.62—4.65
רעפס קאבל	75	—.—.—

קורז-טאבעללע פאם 17. יוני

באללען-מעהל	קר.	גל.
נומפער 0	28	30
„ 1	27	40
„ 2	26	50
„ 3	25	30
„ 4	23	90
„ 5	21	80
„ 6	20	40
„ 7	19	50
„ 8	18	80
„ 8½	17	50
גרלד-קורז		
וולכיי-אשיא	106	15
הולאנד	5	34
עסטרייכיש-אונגארישע 8 גולדען נאל.	8	94
שוץ (20 פראנקס)	8	94
נאפאלעאנד	1	65
פרייזישע טהאלער (קאסטנאניענגען)	1	55
לאוז.		
1864-ער לאוז צו 100 גולדען	130	—
רעטטע צו 50	125	—
1860-ער נאנצע לאוז	108	—
רעטטע פיעסטעל	110	25
1854-ער 4 פרעצענטיגע שטאאטס-לאוז	99	—
1839 וואטשטלר-לאוז פאנצע	262	—
רעטטע „ פיעסטעל	220	—
קאסע רענטענשיינע	20	50
קרעדיט-לאוז	163	—
פרעמדער לאוז פער 100 גולדען	106	—
פרעמדער לאוז פער 50 „	52	—
נאגאי-קאסטנבלעז-פארגס-לאוז	90	25
מאלם צו 40 גולדען	29	75

	קר.	גל.
מאלסס צו 40 גולדען ק. ס.	23	75
מלאיי צו 40 „ „	24	75
סס. נעגאים צו 40 „ „	21	75
אסנער צו 40 „ „	—	—
ווינדישגרעצער צו 20 גולדען ק. ס.	18	—
וואלדשטיין צו 20 „ „	21	25
קעולליניש צו 10 „ „	11	75
ווילדסטאין צו 10 „ „	11	75
מאגנולוזיר צו 20 „ „	13	50
אינגבירגער לאוז	13	50
זאלצבורגער לאוז צו 20 גולדען	15	—
קראקויער לאוז	18	—
טריקלי לאוז	47	—
רעטטע 120 פראנקס אינטאליענען	36	—
אונגארישע סיטענ-לאוז א 100 גולדען	76	50
רעטטע צו 50 גולדען	76	—
ווינדגרעץ-לאוז	100	40
ווערטה-פאפיערע.		
אונגארישע נרונדענטלאסטונגען	74	90
פעסטער-נאנאפער	74	50
רענטענבריעפע	71	90
נאלגיאנע	81	—
טונאוגענגע	78	—
אונגארישע אייזענבאהן-אנלעהען	95	25
ווייגעבלוקס-אנלעהענס-אבלאזונגס-נאנאפאנען	70	—
פעסטער שראנקען-באהן	269	—
אסנער שראנקענבאהן	90	—
מונגיאפאל-באהן	23	50
אונגלב-באהן L. ס. מ.	30	50
אונגארישע באהען-קרעדיט	59	50
שפאר- אונד קרעדיט-פערבאן	45	—
אונגארישע קרעדיט-באהן	155	25

	קר.	גל.
פעסטער קאסטריגיאל-באהן	740	—
פעסטער גרינדונגס-באהן	395	—
פאלגאטא-אונגארישע	64	—
אונגארישע-באהן פעסטער	48	—
אסנער קאסטריגיאל-באהן	174	—
לאנדעס ענטלאסטונגס-שפאהנקאססע	73	—
אסנער בירגערלינע	43	—
פעסטער ענטעל פאבריקאנטען	—	—
פעסטער פאבריקאנטען	49	—
פעסטע-אסנער הוסבעסיטפפטיגונגس	130	50
רעטטע אייזענע פעסטען	—	—
פאבריקאנטען דער אונגארישען פאבריקאנטען	85	25
דיס צו 5 אינהאלט פערצענט		
דער אונגארישען הוסבעסיטפטיגונגس-באהن צו 5 אינהאלט פערצענט	77	50
דער אונגארישען אללגעמאינען פאבריקאנטען אששאפרס צו 5 אינד אינהאלט פערצענט	84	—
רעטטע צו 6 פערצענט	86	50
דער פעסטער קאסטריגיאל-באהן	84	50
קאסטנער-קרוזן-אקטיען	83	—
נאדר-אגגס-באהן	106	25
אלבאהר-פיומאנער	141	50
אונגארישע אסעסאנען	40	25
פרוים באהן	227	—
דענענבורגער באהן אקטיען	137	—
קאשיי-אדערבערגער באהן אקטיען	138	—
פאאגיי-שטיעם באהן אקטיען	201	50
קאשיי-לעמבערג-באהן אקטיען	254	75
לעמבערג-ווייטשיגער-באהן	142	—
קרעדיט-אקטיען	218	25
באהن-	989	—

Eigenthümer u. verantwortlicher Redakteur M. REIS.

Budapest, 1874. Druck v. Moritz Burian, Waitznerboulevard, Marokkanerhof.

זאגטע לוט: „איך שוואָרע פאַר גאָטט נעמאלס צו הייראטען, זאָ לאנגע איך אויף דער עדדע בין!"

דיא פרויא אומארמטע נון איהרען מאנן מיט ביידען הענדען, קיסטע איהן הערצלך — אונד זאגטע: „אים היממעל טרעפפען ווייר אונס ווייעדער, מיין טהייערער מאנן!"

דיעס ווארען איהרע לעטצטען ווארטע, דא זיא באלד דארוף געשטאָרבען וואר.

נאך איהרעם טאָדע לעבטע דער ווייטער איינע צייטלאנג אין זיינעם שאָנען הויזע גאנץ אללין אונד טרייערטע איפרטיג איבער דען טאָד זיינעם ווייבעס. — ערסט נאך אבלויף דעם יאהרעס האטטע ער ערסט אנגעפאנגען רעכט גוט צו לעבען, וויא איין ריכער. ער אונטערנאהם איינע רייזע אים דיא וועלט, דיא לעדיגען דאמען נאכען זיך איבעראלל מיהע, דיעזען ריכען ווייטער צום מאנגע צו בעקאָممען, אבער דיא שאנהייטען אונד שטיבעליען קאָנגטען איהן נכט פערלייטען: האטטע ער יא דאך ביא דער ביבעל געשווארען, זאָ לאנגע ער אויף עדדען איזט, נכט צו הייראטען. ער קאם נון נאך קענטאָקקי (אין נאָרד-אמעריקא) צו איינעם פרעדיגער, דען ער אלס געבילדעטען מאנן קענגען געלערנט האטטע אונד ביא איהם אין זיינער וואהנונג איך לאנגע פערווייילטע.

דיעזער פרעדיגער האטטע אבער איינע וואונדערשאנע טאָכטער, וועלכע איך זעהר געבילדעט אונד קלוג וואר — אונד ער פערלייבטע זיך אין דיעזעלבע אונד איך ער וואר איהר נכט גלייכגיל-טיג. עטצטע ערסטע, וואר עס איהם לייד, דאס ער גע-שווארען האטטע אונד פינג זאגאר אן, זיינע ערסטע פרויא צו האסטען, ווייל זיא איהן צו איינעם זאלכען שווארין פערלייטעטע.

ערסט אלס ער נאך בעמערקטע, דאס איהן איך דיא טאָכטער דעס פרעדיגערס זעהר לייבטע, מאכטע ער איהר דאס געשטענדניס, עס ווערע איהם דאס גראסטע גלוק איך עדדען, וויינען ער זיא הייראטען קאָנטע, אבער איין שווארין פערהינדערטע איהן דא-ראן. דאס מעדכען וויינטע, איך ער וויינטע, אבער ביידע וואָרען פראָהם אונד דער שווארין וואר איהר-גען הולד.

דער פרעדיגער וואוסטע נכט דאפאָן, וואס צווישען ביידען פאָרגעהט אונד איינעם שאָנען טא-געם זאגטע ער צו זיינעם גאסטע: „האבען זיא שאָן איינמאל דיא דעזיגע וועלטבערהמטע דאָהלע בע-זוכט? אונד אלס דער גאסט מיט נייין אנטוואָרטעטע, נאהם דער פרעדיגער נאך מעהרערע בעקאנטע מיט אונד שטעטע טיפע, זעהר טיפע אין דיא דאָהלע הינגטער, דיא טאָכטער דעס פרעדיגערס וואר איך מיטגעגאנגען. אלס זיא נון שאָן צוי טיפפסטע

„נאטט אללס דיר צאהלען, בלימעלע, דאס דיא דאס גע-טהאן האסט; נאָטט ווירד דיר אויך בייסטעהען (אנטע מאיר.) בלימעלע איך בין עטצטע איך איינען נוטען גוגלאנקען געקאָמ-מען, איהן אויספירען צו קאָנגען, מיסט דוא מיר פערשפרעכען, מיר צו פאָלגען אונד צו גהאָרכען. ו

„עלד הייראטען?“ — אונד אבערמאלס ריעף דיא שטיממע: „הייראטע אלזא ניכט!“ — דאס גינג זא פארט, באלד אנטוואָרטעטע דיא שטיממע הייראטע יא אונד באלד הייראטע ניכט, ביז ענדליך דאס מעדכען אויס ביטטערער פערצווייפלונג זאגטע: א, וועהע מוטטער, דוא ווארסט בים לעבען ניכט ביא יוסטעם פערשטאנדע, ביזט עס אלזא איך נאך דעם טאדע נאך ניכט!“

אונד זא געהט דיעס אין פראנקרייך פארט, באלד יא רעפובליק, באלד ניכט רעפובליק, פראנקרייך וואר ניכט ביא יוסטעם פערשטאנדע, אלס עס גראם וואר, ווא זאללטע עס נאך נאך דיעזעם שטוצצע זיין? איין שפריכוואָרט זאגט: „דורך שאדען ווירד מאן קלוג!“ אבער אין פראנקרייך האט זיך דיעס ניכט בעוואהרהייטעט.

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

* (אונזערע קאָנזיגן) ווירד זיך ביא איהרער דורכרייזע נאך עגלאנד אויך איינגע טאגע אין פאריז אויפהאלטען, אים דיעזע שאגע פראנצאזישע הויפטשטאדט צו בעזיכטיגען. דער פרעזידענט מאק-מאהאן מאכט אויך גראסע פאר-בעריטונגען צום עמפפאנגע דיעזעס האהען גאסטעס.

* (אום 16000 גולדען מאָבעל!) דער פרינץ פאן קאָבורג (שוואגער דעס עריצ-הערצאגס יאזעף) ווירד באלד הייראטען אונד ווילל דאנן הער אין פעסט וואהנען. ער שיקטע גון נאך איינעם ביאמטסטער, דער אויך דיא ציממער-איינ-ריכטונגען צו אررانשירען פערשטעהט אונד דער ביא-מיסטער רופט דען פרינצען צו זיך, אים דינע ציממער - איינריכטונג צו זעהען, אונד דאנן צו אורטהיילען, אב ער אויך איינע דעראַרטיגע ווינשט. דער פרינץ קאם גון צום ביומיסטער, דאס מאָבעל האט אידם אויך זעהר גוט געפאללען. דער פרינץ פראגטע אום דען פרייז, אונד דער ביא מיסטער אנטוואָרטעטע: „16000 גולדען!“ דא זאגטע אבער דער פרינץ: „אָ, פיעל געלד קאנן איך אויף מאבעל ניכט איסגעבען! דאס איזט מיר צו טהייער!“ — וואס אלזא איינעם געוואהנליכען ביומיסטער ניכט צו פיעל איזט, איזט איינעם פרינצען צו טהייער! דיעזער פרינץ איזט אבער גאנץ זא, ווא זיין שוואגער עריצ-הערצאג יאזעף: בידיע לעבען ניכט דאס פער-שווענדעריש! —

* (איזגנבאהנ-פערקויף.) ווא דיא אונגאריש צייטונג „האן“ שריבט, ווילל דיא רעגיערונג אללע אונגארישען שטאאטס-אייזנבאה-נען אן דיא עסטערייכישע שטאאטסבאהנגעזעלל-שאפט אום צווייהונדערט מילליאָנען גולדען פער-קויפען. —

* (יודענ-שלעגערייא אין איינגערקיר כע.) אוס זבאראש (אין גאלי-ציען) ווירד דער „גייען פרעססע“ פאָלגענדעס געשריבען: זאמסטאג דען 13. יוני דרענגטען זיך פיער יודען מיט „שטריימעל“ אין דיא דאָרטיגע קור-כע אונד וזכטען דא איינען געוויסען אבראהאם ווייגשטיין, וועלכער פאר איינגער צייט זיך האטטע מיטגען לאסען. אלס זיא גון דען געטיפטען ער-בליקטען, וואָללטען זיא איהן מיט געוואלט אוס דער קירכע הערויסשלעפען, וואָדורך איינע זאָלכע אויפרעגונג ענטשטאנדען איזט, דאס דיא לייטע אין דער קירכע אין איהרען זאכען געשטאָרט וואָרדען. עס קאם גון צו איינער העפטיגען שלעגערייא אונד דען יודען ווערע עס זעהר שלעכט ערגאנגען, ווענן זיך דיא שאנדארמען ניכט איינגעמישט אונד דיא ווייטערע שלעגערייא פערהינטערט העטטען. אבראהאם ווייגשטיין מוסטע פאָרטגעפיהרט ווערדען אונד דיא פיער יודען זונד פערדאָפטעט וואָרדען. דיא יודען זונד דאהער אויף דיעזען געטיפטען זא שטארק אויפגעבראכט, ווייל ער זיינער פריהערען יידישען פרייא קיינען שיידע-בריעף (נט) גיבט אונד זיך בע-דייטס מיט איינעם קאטהאָלישען ווייבע פערהיי-ראטעט האט.

* (איינע בויערנ-רעוואָלוציאָן) אוים אגראם ווירד פאָלגענדעס טעלעגראפירט: איף דעם גוטע דעס באראָנס רויך ביא דעם אָרטע געלובאיינען האט פאָרגען פרייטאג זיינגען איינער הוט-ווידע צווישען דען שאנדארמען, וועלכע מיט געלאדענען פיסטאָלען קעמפפטען אונד צווישען דען בויערן, וועלכע מיט שטאָקען אונד הייגאבעלן בעוואפפנעט וואָרען, איינע בלוטיגע שלאכט שטאטטגעפונדען. דרייא בויערן בלעבען טאָדט אונד צוייא וואָרדען שווער פערוואונדעט.

* (וויא מאן זיך איינע שבועה מתיר איזט.) אין דער פרייטאג-איסנאבע דעס „פעסטער ללאיד“ שטאנד איין ניכט אינטע-טערעסאנטעס „פאָלליעטאָן“ וועלכעס ווייר הייטיט איך אונזערען לעזערן מיטטהיילען וואָללען. — איינע פרייא לייגט אים שטערבען, זיא רופט איהרען מאנן אונד עס ענטשטעהט פאָלגענדעס געשפרעך:

„מאמעל! לייבסט דוא מיך ווירקליך טרייא?“ (פראגט דיא פרייא).

„האבע איך מיך ניכט איממער זא געגען דיך בעגאמען, אלס אב איך דיך לייבסט? (ערוויידערט דער מאנן) האבט איך דיר יא איינע פערלאססונג געגעבען צום דענקען, דאס איך דיר ניכט טרייא ווערע?“

„גיין! אבער איך וואר דייך אונד דוא ווארסט ארם, איך וואר אלט אונד דוא ווארסט יונג. דאהער אנשטאט, דאס איך דייזען געשעפטען נאכגעגאנגען ווערע, האטטע איך דייא מייסטע צייט אויסער דעם הייזע צוגע-בראכט. איך בעפאנד מיך מייסטענס אין געזעלשאפט פאן אונ-גאריישען פעדעלייטען, מיט דענען איך קאריטען שפיעלטע אונד אויף דיא יאגד געפאהרען וואר. יעמצט פרעסט בילדעטע איך מיך אין, דאס איך ניכט איינמאל אונגאריישע ווערע זיא אונד איך קיין נעשעפטסמאנן, זאנדערן אין נעבאָרענער פרעמדען, צו וועלכעם אין זא באהאמישען יידישען ווייב נאר ניכט קאָמ-מען דיר פעסט.

פאן גון אן דער העלט זיך בלימעלע פיר פערלאָרען! זיא האטטע צו איהרען לייבדען קיינע איינציגע זעעלע אים נאנצען אָרטע, וועלכער זיא זיך אנפערטרויען קאנגטע — אונד גון דאס-מע זיא פרעסט אין איהרע הייימאט צו דענקען אנגעפאנגען. זיא האטטע פאן איינעם דורכרייזענדען האנדווערקס-געזעללען אויס באהמען ערפאהרען, דאס איהרע מוטטער שאן לייגנטס גע-שאָרבען איזט.

אין איהרערליידען וואָללטע זיא וועגנטפעגנס דיא „באהר-צייט“ איהרער מוטטער ווייסען, זיא האטטע קיינען אנדערען וואנטש. אלס אויף דאס נאָבב איהרער מוטטער צו געהען אונד זיך דארט נוט אויסצו-ווייגען. זיא האטטע איינמאל איהרען מאנן געבעטען, זיא אויף דיא יאהרצייט נאך הויזע צו לאסען, דייזע, אבער אונזע איהר צאָרנינ: „וואס האט דיינע פאדטע מוטטער דאפאן, אב דוא דען ווייטען וועג פאן אינגארן נאך באהמען מאכסט, אדער ניכט!“

איינע צייט דארויף קאם נאצי צו דייזער פרייא אונד אונזע איהר, דאס ער אין געשעפטס-אנגעלעגענהייטען פיר מעה-רעיע וואכען פערייזען מיטטע. עס פערגינגען טאגע אונד וואָכען, נאצי ליעס זיך ניכט ווערען אונד פאן זיך אויך ניכט הא-רען: עסטס נאך דייא וואכען קאם אין בריעף אויס האמבורג, אין וועלכעם ער אנצייגט, דאס ער זיך עבען יעטצט נאך אמע-ריקא אינשיפפען.

„איך האבע (זא שרייגט נאצי) אין אינגארן דאס גליק ניכט געפונדען, אויף דאס איך גערעכנעט. אינגארן איזט איבער-הויפט ניכט מעהר דאס, וואס עס אינסט וואר. עס שיינט אלס אב מאן יעטצט דאס נעלאבטע לאנד אונגארן נאך אמעריקא פערזעטצט העטטע, איך בריסט דיך אינד דאס קינד אונד וועגן איך אין דאס נאלד-לאנד קאליפאָרניען אינטערעסיר, ווערדע איך דיר שרייבען.“

בלימעלע וואר דאמאלס בייס ערהאלטען דיעזעס בריעף, פעס נאר ניכט ערשראקען, אים ענגענהייל, עס וואר איהר, אלס אב איין שווערער שטיין פאן איהרעס הערצען הערונטערגע-פאללען ווערע. יעטצט האבטע זיא, אים עגליך צייט דאס אונ-גארישע דאָרף וואמסט דער פוסטע צו פערלאסען. זיא מאכטע אללעס צו נעלד, זיא נאהם דאס קינד אויף איהרע הענדע אונד מאכטע זיך אויף דען ווייג נאך באהמען, זיא וואָללטע עבען צוריק „יאהרצייט“ איהרער מוטטער נאך הויזע קאָמען. זיא וואָללטע זיך אן דיעזעס יאהרצייטס-מאנע אס נאבע איהרע מוטטער נום פאָס הערגען הערונטערזוזינגען.

זיא ערצעהלטע עס אויך זא פיר דען נוטען מאיר אונד זאגטע:

„אין דייא מאנען איזט דיא יאהרצייט, דא ווילל איך הינגיס אויף דען נוטען אָרט אונד דאס נאבע מייגער מוטטער בע-זוכען, דאנן קאנן אללעס לייד, אללע פערזאָלגונג אונד אללע סיין איבער מיך ערגעהען אונד איך ווילל אללעס הוטיג עטטע-גען, אז דער יאהרצייט ווילל איך מייגע שולד-בעזואוסטע ווערע הייל-ען.“

פאָלליעטאָן.

דער קריעג.

(9-טע פאָרזעטצונג.)

נאצי האטטע אין זיינער ווירטהשאפט גלייך צו נאָם אנגעפאנגען, וויא עס אין באהמען ניכט איינמאל דיא ייכסטען יודען מאכטען. בלוטעלע וואר דאראן נעזאהנט, יעדען קרייצער צענגמאל אוסגעווידערהען, בעפאָר זיא אויהן איינגעגעבען האטטע — אונד עס קאם איהר דאהער גלייך ווערר שווער אן, דאס גלעד פאן איהרעס מאנגע זא פערשווענדען צו זעהען. — אבער בלוטעלע וואר איין ווייב — אונד מוטטער צו אללעס שווייגען.

עסט אלס זיא איינמאל איהרען וואנסט זא איבערמיטי-גען מאנן בעזאָרגט הערומגעהען זאה, עגלייכבע זיא זיך איינע בעמערקונג איבער זיין בייזהערגעס פערשווענדען, דא אבער וואוידע נאצי גלייך איפגעבראכט אונד זאגטע: „דוא מאכטס דיך מיט דייגער באהמישען קאנהייס זעהר פערדאסס, דוא ביסט יא ניכט מעהר אין באהמען, דא וועלט דוא ווערע איין אונ-אויסשטעהליכער אייפגענטאלט, וזענן לוישער באהמען דאדען וואהנען מאכסען, דארום איזט יא אויך נור אונגארן דא!“

פאן דיעזעס אויפגעגליק איזט דיא גראטטע אונגאיינגקייט צווישען דיעזע ביידען אייגגעפרעטען. אללעס, וואס פיר נאצי אים וועגע געלעגען וואר, האטטע ער באהמיש געהייסען, ער קאָנגטע ניכט מעהר רעדע אין דיא אויגען דייגער פרייא זעהען, דענן ערער בליק פאן איהר וואר איהם וויא אין פאָרוואוירף פיר ווייג פערשווינדענען. ער עגטפערעדעט זיך איהר גאנץ אונד פערגאלטפסטעע ווא. דיא לייעטע צו ווייג אונד קנד וואר וויא אויסגעשפארען.